

Vad händer vid långvarig elbrist

Kraftnät Åland Ab (KN), som ägs av landskapsregeringen, har enligt Ellagen det s.k. systemansvaret på Åland. Det innebär att bolaget skall se till att det råder balans mellan konsumtion och införsel av el. I normala fall skall reservkraften täcka upp tillfälliga störningar som föranleder brist på el. En överenskommelse om ett avkall på detta krav har gjorts inför kommande vinter utgående från att befintlig reservkraft inte är tillräcklig i alla situationer. Om reservkraften inte räcker till eller om reservkraftsutrustningen inte fungerar finns inget annat alternativ än att begränsa konsumtionen av el. Det sker i sista hand genom ransonering. Ransonering betyder att Kraftnät Åland blir tvungna att begränsa elöverföringen till distributionsbolagen Mariehamns stads elverk (MSE) och Ålands Elandelslag (ÅEA) vilka i sin tur tvingas begränsa eldistributionen till slutkunderna.

Ett exempel på allvarlig elbrist är ett avbrott vintertid på Sverigeförbindelsen. I ett sådant läge är det troligtvis endast skärgården med Föglö, Kökar, Sottunga, Kumlinge och Brändö som har ordinarie elförsörjning. Övriga Åland ska då försörjas med reservkraftsenheter.

Om det här händer måste Åland betrakta det som en kritisk elförsörjningssituation. Det är brist på el och hela samhället bör samverka för att spara el. Absolut all onödig elförbrukning bör avbrytas, t.ex.:

- släcka belysningen i utrymmen som inte används
- fastigheters vatten- och värmesystem ska hållas på så låga temperaturer som möjligt
- el för golvvärme kan stängas av, likaså elpatroner som används för kompletterings värme
- använd andra värmekällor än el, som t.ex. kakelugn, vedspis, kamin, vedpanna, eller fjärrvärme
- minska varmvattenanvändningen och ventilationen så mycket som möjligt
- varken motor- eller kupévärmare ska användas
- onödig användning av hemelektronik ska elimineras, stäng av datorn och dess bildskärm, stäng av standby funktionerna på TV, digitalboxar, satellitmottagare, DVD spelare, stereoapparater
- elvärme i sommarstugor bör kopplas bort alternativt så bör vattensystemen tömmas
- minimera användningen av privat och offentlig gatu-, väg, områdes- och utebelysning
- företag och industrier uppmanas också att använda så litet effekt som möjligt m.m.

Elbolagen kommer att vid ett sådant avbrott genast gå ut i media och förklara och informera om vad som behöver göras. Om inte elförbrukningen kan minskas frivilligt måste den minskas genom ransonering vilket sker genom roterande bort- och tillkopplingar i MSE:s och ÅEA:s distributionsnät. Efter att elavbrottet har inträffat är lastläget högst vid återinkopplingen av last efter avbrottet och de roterande bort- och tillkopplingarna av last sker då enligt de lastförhållanden som gäller i elnätet hos respektive distributionsbolag och i den omfattning som tillgänglig reservkraft KN medger.

Vår gemensamma förhoppning är att elkonsumenterna samarbetar med elbolagen och håller elkonsumtionen minimalt låg samtidigt som MSE och ÅEA sköter den roterande bort- och tillkopplingen. I praktiken innebär det att vissa ellinjer under 2-4 timmars perioder kommer att vara avstängda för att sedan kopplas på igen då andra linjer stängs av. Beroende på kylan, reparationstiden och effektbelastningen i elnätet kommer detta kopplingsförfarande att fortgå olika länge.

Noteras bör att beroende på var i MSE:s eller ÅEA:s elnät ni som kund befinner er så finns det olika möjlighet att förlita sig på att elförsörjningen fungerar vid ett sådant scenario. Vid den roterande bort- och tillkopplingen kan MSE och ÅEA inte prioritera enskilda abonnenter. Bortkoppling kommer att drabba samtliga elkonsumenter så för kunderna och för kommuner med många viktiga elförbrukningsplatser är det därför viktigt att de själva bedömer vilka åtgärder och steg de bör ta för att hantera möjliga bortkopplingsituationer.

För ytterligare info hänvisar vi till informationsbladen "Strömmen gick" och "Är du beredd när det händer?" som finns tillgängliga på MSE:s och ÅEA:s hemsidor och kontor.